

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICA

INSERATE:

Un sir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Orientare nouă

(+). *Nouile directive școlare îndrumă învățământul într-o alvie cam neluată în seamă până aci: școala practică. Și e bine că se face așa. Îmbulzeala la fabricile de hârtii îndrituitoare la mana bugetelor diferitelor ministere a devenit o boală care vedem cu îngrijorare mare unde ne-a dus: la o sumedenie de coate goale cu diplome în regulă, în lipsă de altă ocupație gata ori când să se înhaite la mișcări incendiare. — Asta la noi, unde este imens de muncit și de clădit. Și de câștigat pe calea ostentivității cinstite.*

Blajul, înțelegător al necesităților vremii, îndată ce i-a stat în putință, s'a îngrijit să și aibă școala sa de arte și meserii. Vasile Vodă al său (mitrop. Suciul) a zidit-o, a înzestrat-o cu cât s'a putut, a pus-o sub scutul Sf. Iosif, dulgherul din Nazaret și a predat-o destinației sale. Astăzi e gimnaziu industrial, încă destul de sărac, dar cu viitor. Faptul că s'au prezentat cu mult mai mulți elevi decât au putut fi primiți, e o indicație că acest așezământ trebuie susținut, încurajat și mult lărgit, ca să poată da neamului atâta cât se cere dela o asemenea școală și cât ar putea da, dacă piețele ce stau deazarmerizul (înainte de toate lipsa unor noi clădiri întregitoare) ar fi luate din cale. Pentru că voință de muncă și dragoste de realizări române-creștine este multă-multă în cetatea lui Inochentie Micu.

Și tot așa suntem și eu o altă școală practică a cetății școlare dela îmbinarea Târnavelor; cu școala de menaj: e în progresivă înflorire de așa, că a trebuit ridicată o nouă aripă clădirii devenită, altfel, neîncăpătoare (ca și liceul comercial de băieți care, începând cu toamna aceasta, și va avea internatul propriu). Școala de menaj inferioară și superioară „Sf. Tereza” din Cluj, clădită și susținută de Surorii din congregația „Măicii Domnului” dela Blaj e de dreptul un titlu de glorie pe tărîmul pe care activează. Care lucru, de altminteri, e oarecum de înțeles: în toate școlile Blajului, ca și în cele de sub cărma fiilor ori siclelor sale, stăpânește spiritul creștin, așa cum îl vrea Hristos și Biserica sa.

Acest spirit al credinței creștine îl dorim pe toată linia, în toate școlile asemuitoare. Căci fără de el zădarnice sunt toate, dat fiind că nu zădărnice, ci sufletul dă viață și valoare unei școli. Dar ce suflet se va forma într-o școală în care învățământul religios e bagatelizat, de cumva nu i scoar cu totul? Și unde e mai mare lipsă de acest învățământ ca toamă în școlile cari prin însăși firea și menirea lor se ocupă în măsură covârșitoare de cele ale materiei? Ce stranie înțelepciune pedagogică aceea care n'a aflat lucru mai cuminte de făcut decât să reducă la minimum, ori să scoară cu totul, religia din programul acestor așezăminte cu rost atât de însemnat în alcătuirea noastră de stat și în viața neamului! Faptul semnalat și la acest loc e dintre acelea cari trebuie să ne deie de gândit tuturor. Dar mai ales părinților și factorilor cu răspundere pentru acțiunile și pentru viitor. — Până nu-i prea târziu.

Năravuri vechi

O nouă răbufnire a spiritului sibian — Metoda răstălmăcirilor perfide

(*) „Telegraful” dela Sibiu are, în măsură metropolitană, darul răstălmăcirilor. Când se încinge la burzuluite discuții, nici din greșală nu redă fidel gândul și scrisul preopinentului. Deformarea lucrurilor este pasiunea lui cea mai alintată.

N'avem pretenția de a-l vindeca de acest nărav urit. Zice doar' Scriptura: „animam malevolam non introibit sapientia” (Inj. 1, 4). — Deasemenea, nu ne mai facem nici o iluzie privitor la civilizarea scrisului lor. Sunt condamnați să moară cu limbajul de șatră cu care ne-au obișnuit. Le style c'est l'homme.

Nu putem lăsa totuși fără câteva precizări proza lăptoasă care umple lungi coloane în numărul din 4 Sept. al „Telegrafului”, sub titlul grațios: „Suflete răătăcite” (ăștia am fi noi!). Nu de alta, ci numai fiindcă poate fi dată drept pildă edificatoare de răbufnire anacronică a duhului bizantin pe plaiurile noastre.

Confrații se ocupă de articolul nostru: *Două măsuri*, din 20 August. O iau de departe. Incep cu o pompoasă înfolală a efanului divin de care a fost cucerită ortodoxia românească în vremile noastre și compățimesc cu pravoslavnic dispreț biserica cealaltă, care nu are nici un fel de activitate. Conducătorii uniației sunt „păsări cu croncănit sinistru”, nemulțumiți „cu tot ce se face în țara pe care n'o mai înțeleg, visând, în disperarea lor, imposibilul: coborîrea magică a împărăției vaticane pe plaiurile în cari așa cum sunt în realitate nu se mai simt mai bine”. — Să sgalțăm nițel pulpana acestor ifose patriotarde. Să nu uite precucernicii că biserica lui Inochentie Micu nu are nevoie să învețe naționalism în școala ucnicilor lui Mangra. Beșicile orgoliului lor patriotic creapă de prea mare tensiune și — nu miroase bine. Să fie deci prudenți. Să nu dea lecții, ci să facă pocăință.

După această introducere promițătoare, confrății trec la răstălmăcirea pomenitului nostru articol. Rețin din el mai întâi, cu transparentă satisfacție, amenințarea că biserica unită va fi silită să tragă concluzia spre care o împinge autoritatea de stat: refuzul general de a mai participa oficial la serbările (naționale) dela cari este îndepărtată. „Așadar — explică „Telegraful” — iată Biserica unită anunțând că nu va mai face rugăciuni în zile stabilite pentru a aduce laudă și mulțumită lui Dumnezeu că ne-a ajutat să vedem statul român întregit...” Amenințarea nu-i miră, fiindcă episcopatul nostru n'a intrat în biserica ortodoxă nici cu prilejul încoronării regelui Ferdinand. (Era timpul suprem să isbucnească iarăși această înțelepciune sibiană, atâta vreme refulată). — În schimb, în să stoarcă admirația noastră prin-

tr'o teorie nouă-nouă, care vrea să justifice umilirile nedrepte la care este supusă biserica noastră cu prilejul serbărilor naționale. Ci-că așa cere ideea de unitate a statului: oficialitatea să stea în jurul unui singur altar, care nu poate fi decât cel ortodox. Bine ar fi ca toți cetățenii, de toate religiile (și mozaică?) să asculte, cu aceste prilejuri, slujbele ortodoxe. Așa că „aschia uniată... poate pretinde cel mult o îngăduință, în nici un caz însă o încurajare, căci nu se poate pretinde un stat să se surpe pe sine lucrând împotriva unității sale”.

Interesantă poliloghie. Păcat că nu convinge. Nici chiar pe cititorii „Telegrafului”. Din simplul motiv că toți cei cari au ochi văd realitatea. Care se încăpăținează a fi alta. Adică: în România, stat național unitar, sunt cetățeni aparținători mai multor culte. Dintre ele două sunt „românești”, egale, prin urmare, sub raport „românesc”. Căroră li-se cuvin egale onoruri naționale. Cum frățeste au muncit pentru realizarea idealului întrupat în acest stat național. — Iată dar că împărțirea lor religioasă n'a dus la „surparea” idealului, cum nu duce nici la surparea statului. Și e o simplă copilărie a spune că unitatea țării e salvată și garantată prin participarea autorităților la un singur serviciu religios în zile de praznic național. Nu li-se pare confrăților că e prea de oale?

Să lăsăm însă aceste bizareri anacronice. Vom face, mai bine, o altă constatare. — Tema articolului nostru nu era aceasta. Ci alta. Arătam în el că biserica noastră nu este tratată de către stat așa cum cere constituția: pe picior de egalitate cu biserica ortodoxă. Ci, contrar constituției, biserica ortodoxă se face în realitate biserică de stat, iar cea unită e împinsă în rândul cultelor minoritare. Una din dovezi era chestiunea serbărilor naționale. Alta: unele prevederi ale noii legi administrative. — Ce fac confrății? Nu discută teza noastră. Ci smulg din complex un singur argument, pe care-l tălmăcesc după metodele lor proprii. Atât. Trec apoi, cu seninătate, mai departe, și fac la fel până la sfârșitul interminabilelor lor coloane. Asta-i metoda lor specifică.

Articolul nostru arăta, în partea a doua, că tot așa de vitregă e realitatea și în ce privește celalalt principiu constituțional, care prevede o deopotrivă protecțiune pentru culte, din partea statului. Pentru ortodocși, Statul a fost foarte generos, pentru noi sgarcît. Am lăsat să defileze o seamă de fapte concrete, binecunoscute (dărnicia statului pentru biserica ortodoxă cu prilejul reformei agrare; înzestrarea mănăstirilor; fundațiunea Gojdu; mistificarea averii

„universității săsești“; seria de catedrale ortodoxe clădite din bani publici; noul școli confessionale ortodoxe — în timp ce: noi avem sumedenie de parohii neimproprietărite; nu primim decât foarte mici ajutoare pentru biserici; în orașe nu ni-se dă nici teren pentru construcții de biserici). — Ce fac confrății dela Sibiu? Bat metanii și scupă în sân! Cică astea sunt vâlcărelli uniate ipocrite, și lipsite de demnitate. „Nici străinii de neam, nici francmasonii, nu s'ar lăsa poate atât de copleșiți de invidle și de ură față de o Biserică românească care, în sfârșit, după atâtea și atâtea nedreptăți și împilări, primește oarecari reparări dela un stat la a cărui creare a adus contribuția cea mai înaltă“. Acest ison îl țin apoi mereu, analizând pe rând fiecare din faptele înșirate. La fiecare se miră de atâtea ură a noastră, care nu vrem să înțelegem că tot ce s'a dat ortodoxiei sunt mici reparări disproporționate cu sacrificiile pe care le-a adus.

Nu intrăm în discuție de amănunt. Faptele sunt cunoscute de toți. Fixăm încă odată metoda sibiană. Trece peste tema articolului. Prinde singuratiche fapte cărora le dă tâlcuiri alurite. — De unde scot preacucernicii „ura“ noastră mai cumplită decât a francmasonilor? Am spus noi vreodată că rău face statul ajutând biserica ortodoxă? Colecțiile noastre stau dovadă pentru contrarul. Ne-am bucurat totdeauna de ceace i-s'a dat. Niciodată n'am spus, cu nici un cuvânt, că e prea mult. Dar — am cerut să ni-se măsoare și nouă cu aceeași măsură. Că suntem și noi cult recunoscut și biserică românească! E grozav acest lucru? Nu recunosc preacucernicii că avem drept strict și sfânt la acest tratament? Nu recunosc, mai ales, că avem cel puțin dreptul de a protesta atunci când ni-se face nedreptate? Să nu spunem, de ex. că ni-s'a luat, în chip perfid, dreptul pe care îl aveam în averea „universității săsești“? Sibiu, firește, are și aci răspuns: cică, în schimbul acestei averi, ni s'au „făcut cadou de către statul român“ 1600 jugăre! Să-i întrebăm însă unde și când? Că la noi nimeni nu știe nimic de acest cadou. Poate se gândește preacinstiții la resturile din averile fundamentale exproplate, frânturi cari au fost restituite

scopurilor altruiste pentru care le-au lăsat marii înaintași? Poate, dar unde-i aci cadoul? Și unde-i comparația? Ni-s'a dat, nu nouă ci unor fundațiuni culturale și filantropice, o părțică din ce au avut și li-s'a luat. Acolo: ni s'a răpit ce era al nostru și s'a dat bisericii ortodoxe! Și apoi, cum găsește proza sibiană cu dreptate că statul să sacrifice oricât de mult pentru redobândirea fundațiunii Gojdu și, în acelaș timp, nu admite să facă Blajului „cadou“ cele 1600 jughere care erau a'e lui, și pe care totuși a trebuit să le cumpere din nou dela stat? Bună logică și frumoasă dreptate!

Incheem. Regretăm că a trebuit să scriem și cât am scris. Fiindcă, în fond, nu era nimic nou în proza sibiană. Era necesar totuși să ne oprim în fața ei. Ea face dovadă că n'a murit vechiul duh sibian și înfioresc încă vechile năravuri. Chiar dacă dormitează câte o lună-două, răbufnesc din nou cu mai mare furie. — Păcat. Numai la unire și la pace nu se ajunge pe această cale!

Trei zile la Mănăstirea Obreja

Exercițiile spirituale ale preoților au fost introduse cu gândul frumos, de a smulge, cel puțin pentru un timp, pe slujitorii altarelor din mijlocul preocupărilor cotidiene, din mijlocul valului lumii și a-i face să se coboare în sufletul propriu, pentru a sta de vorbă cu el, pentru a-l vedea durerile și a căuta alinarea lor. De aceea, an de an, se adună la aceste deprinderi sufletești, în metropola Blajului, un număr de preoți, ca să primească înțărare și putere în lupta ce trebuie să o ducă, întâi cu păcatul, apoi cu diferite împrejurări ce i les în cale. Și foarte mulți se întorc acasă reconfortați sufletește, coborându-li-se pacea în suflet și dorința de îndreptare.

Trebue să recunoaștem însă, sincer, că se găsec și unii de aceia cari se întorc acasă, aproape tot așa cum au venit. Pentru că nu-și dau silința să facă aceste exerciții spirituale cât mai bine. Acest lucru nu se poate obține, decât urmând cu strictețe cele prescrise pentru zilele de reculegere. S'o spunem deschis —

și cred că nu are nimeni motiv să se supere — prea le iau unii superficial, prea se vorbește, prea sunt pentru unii prilej de întărire și discuții.

Dar chiar bine făcute exercițiile spirituale, tot la 3 ani numai, nu sunt singurul mijloc de înaintare spirituală. E drum lung și greu până la desăvârșirea preoțească. Sufletele seriose muncite de acest dor al progresului spiritual au căutat și alt îndreptar, alte mijloace pentru sfințirea vieții preoțești. Și s'a aflat. Fericit inspirată — fără pretenția de a fi perfectă — ea a adus și până acuma rezultate frumoase. Este *asociația preoțească „Sf. Apostol Petru“*, cu program zilnic pentru membrii săi. Înființată acum doi ani, având un mănunchiu de abia șase preoți, privită cu neîncredere și cu ironie de mulți frați preoți, a ajuns ca azi, pe lângă triplarea numărului membrilor, să-și poată preciza programul, realizând și una din întele sale importante: de a face exerciții spirituale cât mai bune.

Anul acesta, între 30 Aug. — 3 Sept., s'au ținut *exercițiile spirituale la Mănăstirea Obreja*, între călugării basiliani.

Cei cari au participat la aceste deprinderi sufletești s'au întors acasă cu o mulțumire mare, căci felul cum au decurs, a întrecut și cele mai pretențioase așteptări.

† Intr'adevăr, din primul moment al intrării simți, că în casa aceasta a părinților basiliani Dumnezeu este de față și este prețuit așa cum se cuvine. Simți în fiecare clipă tronarea mistății divine, simți cum ți-se strecoară în suflet o bucurie sfântă. Primirea aceea atât de afectuoasă, grija cu adevărat părintească care se vădea în fiecare clipă și în fiecare gest denotă un suflet și o inimă după gândul Mântuitorului.

Meditațiile au fost ținute de păr. egumen *A. Pop*, vorba căruia a tras brazde adânci în sufletele ascultătorilor, trezindu-i la hotărâri mari, eroice, de a duce o viață cât mai conformă cu dorința Mântuitorului și cât mai folositoare pentru credincioșii pe cari îi pășărește fiecare.

Vineri 2 Sept., după masă, *asociația preoțească* a ținut *adunarea generală anuală*, unde, totuși,

Foia „Unirii“

O nouă necropolă scythică descoperită la Blaj

de **Dr. Coriolan Suciu**
dir. șc. norm. de băieți

2.

Las să urmeze acum o descriere sumară a obiectelor găsite. *Urna din mormântul I*, aflată în corpul străzii, spre Sud (între casele dlor Olteanu și Mătieș), este o urnă bitronconică, urna tipic hallstattiană din Dacia, lucrată cu o tehnică primitivă, cu mâna (nu cu roata olănului). N'are ornamente, iar pasta groasă de 1 cm., în interior e cenușie, — la suprafață un cărămiziu închis — dovadă că a fost arsă în foc liber (nu în cuptor). E împodobită, puțin sub linia despărțitoare a celor două trunchiuri de con, cu 4 proeminențe lipite plastic (un fel de picioare rudimentare), lungi și late de 4—5 cm., și 1/2 cm. groase, la depărtare de 7 cm. dela pământ. Deasupra liniei mediane se observă alte patru urme de preminențe, abia stilizate. Înălțimea urnei e de 40 cm., diametrul la intersecția celor două trunchiuri de con de 38 cm., diametrul bazei 16 cm., iar a luminei interne la gură 20 cm. Urna aceasta este întru toate asemănătoare cu o altă urnă scythică aflată în muzeul de arheologie dela Blaj (de prezent trecut dela Liceul de băieți la Palatul

Cultural) provenită din cimitirul scythic menționat, de lângă gara Câmpul Libertății, precum și cu urna — provenită tot de acolo — aflată în muzeul Liceului reformat din Aiud și reproducă de V. Pârvan, în *Getica*, la p. 426, fig. 291 și în planșa XXIII, fig. 1.

Din scheletul aflat lângă urnă nu s'au păstrat decât oase răslețe. Dantura, i-a fost destul de bine conservată, după trecerea alor vreo 2500 de ani.

În *mormântul II*, aflat tot în corpul străzii Cloșca, spre Nord (în apropiere de casa dlui Inv. M. caveiu), în afară de oasele pe cari pre-militarii le-au adunat grămadă și în afară de cioburile dintr'un vas, s'au aflat mai multe obiecte, astfel, vârfuri de săgeți de bronz și os, un vârf de lance de fier și o brățară-cercel.

Dintre *vârfurile de săgeți* au ajuns în posesiunea noastră 8 de bronz și 2 de os (câteva de bronz au ajuns la Univers. din Cluj).

Vârfurile de săgeți de bronz prezintă două tipuri caracteristice epocii culturii scythice: 1) *în formă de frunză*, cu nervura dela mijloc prominentă, lungimea cu teacă cu tot 3 1/2 cm. (teaca 1/2 cm.). Teaca fără pinten (cui). Avem un singur exemplar din acest tip. E identic cu cele dela Aiud și Murguești, reproducute de *Herepei* în „*Alsófehér vármegye monográfiája*“, v. II, p. I, planșa XVI, nr. 147, 148, 155, 156 și 173 (pl. XVII), și cu cele — tot dela Aiud — reproducute de Pârvan în „*Getica*“, la p. 353, fig. 245. și p. 356, fig. 248. 2) *în trei muchi*, cari de

asemenea sunt de două feluri: a) cu cele trei laturi pline și b) cu laturile scobite. Cele din tipul a), din care avem 2 exemplare, unul lung de 3 1/2 cm., cu pinten sau cui, pentru a se înfige în varga de lemn a săgeții prinsă în teacă. Al doilea exemplar este numai de 3 cm. și n'are pinten. Dela jumătate la vale, în speranță, pe lângă cele trei muchi sunt adânciturile — Din tipul b) avem 5 exemplare, de 4—4 1/2 cm. lungime, 4 ex. cu pinten și 1 fără. Sunt identice cu vârfurile de săgeți scythice reproducute de Herepei și Pârvan, la locurile mai sus menționate, plus la Herepei nr. 195—199 dela planșa XIX.

Vârfuri de săgeți de os. Avem 2 exemplare. Sunt în 4 muchi, unul lung de 3 cm., celălalt de 4 cm. Probabil din os de cerb, ca să fie mai rezistente. Pandantele lor dela Aiud și Herepei sunt identice cu cele dela Aiud și Murguești, reproducute de Herepei în planșa XIX, nr. 200—204 și Pârvan p. 556, fig. 248. Cele două multe dintre vârfurile de săgeți au fost găsite de elevul premilitar Lupea Teofil.

O *brățară-cercel de aur*, des h să, terminată în două capete conice, la fel cu cele găsite în mormintele scythice dela Aiud și reproducute de Herepei în planșa XIX, nr. 187—189 și 193 și de Pârvan p. 350 fig. 242 și p. 351, fig. 243. Grosimea e de 1 mm. iar diametrul de 4/5 cm. — Elevul premilitar Lupea Teofil care a găsit-o, a rupt-o în două.

Vârf de lance de fier din prima epocă scythică (Hallstadt), foarte alterată prin oxidare.

perfectă unitate de vederi, într-o armonie și înțelegere cu adevărat frățească, s'au luat hotărâri importante, necesare pentru înaintarea în viața a membrilor. — În ce privește pastorația bună, s'a accentuat în mod special necesitatea răspândirii presei bune printre credincioși. S'au adoptat mijloace comune de apostolat, insistându-se asupra catehizării și educării tineretului. Deasemenea s'a stăruit asupra pastorației individuale, trudindu-se fiecare să lege o oarecare prietenie spirituală, căutând să intre în sufletul credincioșilor, pentru a-i putea ridica mai ușor la o viață morală mai bună. Și încă multe alte hotărâri, toate tinzând spre formarea acelui preot, pe care-l dorește inima lui Isus și-l cer vremurile actuale.

A impresionat în mod deosebit Rozarul cântat în capela externă cu întreg poporul. De altfel toate serviciile divine, săvârșite cu adâncă pietate și convingere, ale părinților basilliani, storceau admirația asistenței.

Poate nu am fi complecși, în mica noastră cronică, dacă nu am aminti tratamentul cu totul neașteptat de bun de care s'au bucurat preoții veniți aci, precum și gestul impresionant de a oferi tot ce aveau mai bun, până și paturile în care dormiseră ei. Și toate acestea pentru un preț mai mult decât modest. — La atâta dragoste nu ne așteptam și am rămas oarecumva jenați neputându-le răsplăti această admirabilă și emoționantă purtare, decât cu foarte puțin.

Bunul Dumnezeu să le ajute, să-și ducă la îndeplinire gândurile mărețe ce le au, făcând din această Mănăstire un focar de spiritualism strălucitor și regenerativ. În chip deosebit, vom stărui cu rugămintele noastre pentru ca în legătură cu această mănăstire, în atmosfera ei spiritualizată și sfântă, să se deschidă de mult visata noastră *casă de exerciții spirituale*, sistematice, pentru cler și mireni. Suntem convinși că numai așa vom ajunge să facem deprinderile sufletești după toată rândulala, cu toată concentrarea și cu toată rodnicia pe care o dorim și pe care o pot da. Pentru-ca așa să fie datori suntem, să le dăm sprijinul cu inimă largă, știind că nouă înșine și neamului acestuia îl dăm.

Pr. M. Socaciu

Lechința de Mureș în haină de sărbătoare. Clădită mai de mult, dar refăcută radical și pictată cu deosebit gust artistic, *biserica* din Lechința de Mureș, care laudă grija și devotamentul ven. pâr. Ioan Boeriu, preot pens. și a pâr. Gh. Boeriu, actualul paroh local, pentru podoaba casei Domnului, a fost *sfințită* Duminica trecută de Preasf. *Alexandru Rusu* al Maramureșului, I. P. S. pâr. Mitropolit fiind atunci suferind.

Suita Excel. Sale au format-o pâr. Victor Pop și Aug. Folea, canonici din Blaj, cu pâr. Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie; Ilie Crihălmeanu, secr. mitrop. și Greg. Sălăgeanu, cleric absolv., așisderea din Blaj. În gara din Iernut înaltul Ierarh e binevenat de pâr. Ioan Boeriu, preot pens. și d. Leonida Vlăssă, notar; în fața bisericii fiind primit de pâr. Iacob Domșa, protopop-paroh local și de preotul romano-catolic și cel ortodox, cu calde cuvinte de bun sosît, iar de dna Dr. Boeriu cu un buchet de flori, după care arhieru, preoți și mulțime de popor au intrat în sfântul lăcaș pentru o scurtă rugăciune.

De aci calea duce, cu banderiu de călăreți, la Lechința, unde, în marginea comunei Preasf. Rusu e întâmpinat de dd. Toma Ancuța, primpretor și Teofil Vlas, primar, cu popor mult, îndreptându-se apoi, pe sub porți de triumf, spre biserică. În ușa bisericii: pr. Gh. Boeriu și alți frați în Domnul, în odăjdii. La inseratul și litia ce s'a ținut numai decât după cuvântarea preotului, răspunsul arhierului și cântarea de „Bine ați venit” a corului de elevi de școala primară condus de d. inv. dir. Cornel Hireanu, lumea tixia biserică.

A doua zi slujbă arhierescă în sobor de preoți. Se cuminecă peste 250 persoane. Cuvântul de învățătură creștinească, rostit cu elan și căldură de Marele Păstor, a trebuit să fie ținut în liber, dovedindu-se biserică absolut neîncăpătoare pentru atâta lume. câtă era de față. La banchetul ce s'a ținut după aceea s'au rostit șapte toasturi, începând și încheind seria Preasf. Alexandru al Maramureșului.

Remarcă de reținut: bunii noștri credincioși din Lechința s'au dovedit a fi excepțional de disciplinați.

Praznicul dela Nădlac

Congresul Agrului din eparhia Lugoj

Duminica trecută a avut loc la *Nădlac*, la o palmă de loc depărtare de granița Ungariei, *congresul eparhial al Agrului* din eparhia Lugojului. Ideea de a se ținea aci anul acesta congresul din chestie s'a dovedit a fi fost dintre cele mai norocoase. Grație străduințelor pâr. *Ioan Cismașiu*, parohul locului și osteneților neprecupețite ale d. *Dr. Alexandru Fântânanu*, agristul prin vocație, (ajutați mult și de clericul *Suclu*) manifestarea de credință de care ne ocupăm a fost un punct luminos ce va rămânea lucitor, vreme îndelungată, în sufletele tuturor celor ce înțeleg realități ca aceasta.

Comitetul diecezan și-a început lucrările încă din preluță, de Sâmbătă după amiază. Serbarea s'a desfășurat însă, în toată frumusețea și amploarea ei, numai a doua zi, Duminică. Inceputul s'a făcut cu primirea strălucită a Preasf. *Ioan al Lugojului*, binevenat vibrant de pâr. Cismașiu. *Slujba arhierescă* a fost săvârșită în sobor de preoți (diaconi: I. Voștinariu și P. Herlo). Vasta biserică a uniților noștri din Nădlac chiar dacă ar fi crescut de cinci ori în proporții și tot n'ar fi încăput în ea mulțimile ce alergaseră să participe la această sărbătoare a credinței. S'a spovedit și cuminecat multă lume. *Predica* pe înțelesul tuturor, spusă de Preasf. Ioan dela inimă la inimă, fără înflorituri retorice, cu icoane vii din lumea de preocupări a celor mulți dintre cei cărora le era îndreptată, a fost ascultată cu drag de toți cel până la cari pătrundea. *Procesiunea euharistică*, favorizată și de o vreme admirabilă, a fost o splendoare. Intre mii și mii de participanți în strale de toate culorile și nuanțele (numai Nădlacul, mi-se spunea, are peste 15.000 locuitori), se înșirau cucernici și cuminiți, grupuri-grupuri de buni credincioși de-ai noștri din loc și din *Chereluș, Sîntea, Șeitin, Igrîș* și alte sate mai apropiate și mai îndepărtate.

După banchetul la care, har Domnului, s'au rostit puține discursuri (în afară de al arhierului s'au mai rostit două toaste foarte scurte) s'a ținut *ședința festivă* a Congresului.

Lungimea totală 34 cm. (teacă 9 cm.), lățimea maximă 8 cm.

Voiu descrie acum rezultatul săpăturilor făcute de subsemnatul. — În terenul menționat, la o adâncime de aproximativ 80 cm. am dat peste un nou *mormânt scythic*, să-i zicem al III-lea. Cu multă grijă am procedat la înălțurarea pământului de pe schelet. Era un mormânt scythic prin excelență. Cadavrul culcat pe latura dreaptă, cu capul spre nord-vest, picioarele spre sud-vest, în poziție cărcită, adecă picioarele îndoite spre barbă. Mănile aduse, împreunate, în dreptul feței — ca pentru somn. Poziția scheletului e identică cu cea reproducă de Herepei (o. c.) în planșa I, din tumulusul dela Cacova (Alba). La căpătâiul mortului se află un vas de lut, lucrat cu mâna (nu cu roata), cu pastă cenușie, dovadă că vasul a fost ars în loc liber. E o urnă bitronconică, mai mică decât cea aflată în mormântul I, întru toate asemănătoare cu a doua urnă aflată în prima necropolă scythică dela Blaj, și păstrată la liceul reformat dela Aiud, reproducă de Pârvan la p. 426, fig. 292 și în planșa XXIII, fig. 1 (una mai mică), precum și cu urna mai mică rămasă în muzeul de arheologie dela Blaj, din prima necropolă scythică. Dimensiunile ei sunt 35 cm. înălțime, diametrul maxim (la intersecția celor 2 trunchiuri de con) 25 cm., diametrul la gura vasului 20 cm. — Proeminențe nu are.

Scheletul este a unui bărbat de aproximativ 175 cm. înălțime și de vârstă nu prea înaintată, (30—40 ani) având dan ura bine conservată.

După terminarea deshumării scheletul l-am fotografat in situ, apoi cu concursul dlui student în medicină Ferdinand Kampf din Blaj l-am ridicat și depus într'un sicriu, pe un strat de pământ, în poziția lui naturală și cu urna la căpătâi. Șase premilitari au adus apoi sicriul cu osemintele scythului la Școala Normală de băieți, de unde urmează să fie transportat în muzeul de arheologie dela Palatul Cultural.

Am izbutit astfel să avem și la Blaj un mormânt scythic conservat, la fel cu cele descoperite la Decea (Alba) și păstrate în muzeul liceului Beth'en din Aiud.

Continuând cercetările am observat niște oase în țărmașul aceluiaș teren dinspre casa dlui învățător Z Macaveiu. Făcând săpături la acest al patrulea mormânt, am dat peste două crani de copii și puține oase, restul scheletului risipindu-se cu ocaziunea nivelării terenului dlui Macaveiu. La acest al patrulea mormânt, lângă crani am aflat o *ceașcă* (ulcică) de lut, fără toartă. Pasta cenușie ca și la urne. Înălțime 6 cm., diametrul la mijloc și la gura — resfrântă puțin înafară — e de 6½ cm., diam. la fundul rotunzit e de 4 cm. Se aseamănă cu ceașca mai mică dela Aiud, reproducă în „Getica”, planșa XXIII, fig. 1, atât numai că aceea are toartă. În mormintele scythice dela Aiud nu s'a găsit vre-un vas identic cu acesta.

Un ultim obiect — găsit risipit între mormintele Nr. 3 și nr. 4, este o *fibulă de os*, cu 4

găuri. Găurile au diametrul de 8 mm. Fibula e lungă de 7 cm., lată de 2 cm., și groasă de 5 mm.

Comisia Monumentelor Istorice din Cluj sesizându-se de aceste descoperiri arheologice, dl profesor universitar *Dr. Constantin Dalcovici* s'a deplasat la Blaj, unde împreună cu subsemnatul a vizitat terenul unde s'au descoperit cele 4 morminte scythice. Dsa a aprobat ca obiectele descoperite să rămână în muzeul de arheologie dela Blaj și a promis că în cursul lunii Septembrie a. c., va veni din nou la Blaj, pentru a se face săpături sistematice.

Sperăm, că săpăturile ce se vor face vor dovedi și mai mult că Blajul este un important centru scythic, în mijlocul unei mai vechi culturi hallstattiene. (Sfârșit).

Săteni la exerciții spirituale. Eparhia de Nord are o parohie: *Cicârlău*, care (până azi unica) dă o pildă foarte înălțătoare: de câțiva ani se prezintă regulat, cu păstorul sufletesc (*Lazar Gherghel*) în frunte la mănăstirea *Bixadului*, pentru exerciții spirituale. Au venit și anul acesta, în 27 August c., în frumoasă procesiune de peste 300 de persoane, și vreme de trei zile au ascultat zilnic sfinte liturghii, vecernii și acatiste și câte patru ouvântări de zidire sufletească, rostite de pâr. *Luclan Pop*, egumenul mănăstirii Moiseiului. De încheiere s'au spovedit și cuminecat cu toții și apoi iarăși în procesiune au plecat spre satul lor.

Lume foarte multă și aici. Cu binecuvântarea Preasfințitului episcop eparhial ședința o deschide președ. Agrului eparhial, pâr. *Dr. Victor Birlea*, printr'o cumpănită și luminată conferință, tratând probleme agriste actuale și ocupându-se și cu perspective de viitor. Minunat încheșată și captivant rostită și cuvântarea dnei *Olga Dr. Vicaș*, președ. Reuniunii Diecezane a Femellor Române Unite din eparhia Lugojului. Rapoartele citite de d. *Dr. V. Hetco* și dș. *Munteanu-Lugoj* sunt și ele limpezi, categorice, și de o sinceritate cuceritoare tocmai prin această notă a lor bătaoare la ochi. Se vedea imediat că vreau să prezinte o iconă a lucrurilor și a stărilor așa cum sunt, nu cum ar fi ideal să fie. La discuțiile ce au urmat au luat cuvânt: dd *Borda și Cotta*, ingineri; prof. *Neda* dela Blaj; pâr. *Victor Pop* din Șeitin, ș. a. Inaltul ierarh și președ. *Dr. Birlea* au venit, cât a cerut lipsa, cu precizări, aprobări și noul îndrumări. În moștinea congresului s'a insistat, între altele, asupra necesității unui cotidian al nostru apoi asupra umilirii la care suntem supuși și asupra nedreptății ce ni se face cu prilejul sărbătorilor naționale și prin noua lege administrativă.

Seara punct de distracție artistică: acompaniat de muzica regim. 17 infanterie-Lugoj, corul „*Lira*” (sub conducerea pâr. I Bacău), care înainte de amiază dase răspunsurile la liturghia pontificală începând dela cheruvic (până aci cântase corul credincioșilor noștri din Șeitin), joacă plesa „*Craiu Nou*”. Fiecare corist al pâr. Bacău fiind stăpân pe rolul său, succesul e deplin.

Luni dimineața, după sf. Liturghie, Preasf. Ioan, însoțit de pâr. canonic Victor Declu, protop. Iosif Popa, și alții, pleacă peste Șeitin, Semlac, Pecica, Arad, spre reședință, altă lume mireană și bisericască (preoții Ciul, Birău, Fizitea, Munteanu, Ignățel, Popoviciu, Fântănaru, și celalalți) fiind deja plecată, ori urmând să pucească la fel. — Și cu toții ducând cu ei amintiri neșterse. Intre cari va rămânea și sfeștania dela conacul fruntașului nostru credincios Traian Iovănaș, cu corul „*Lira*” și în prezența Preasf. I. Bălan și a multor oaspeți.

N. Drumeșu

Știri mărunte

I. P. S. pâr. Mitropolit la Sovata.

Ușor suferind încă, după tratamentul dela clinica din Cluj, la povățuire medicală, I. P. Sa pâr. Mitropolit Alexandru al Blajului s'a retras pentru o vreme la Sovata, să și vadă de sănătate. — Dorm din inimă înaltului ierarh grabnică însănătoșare!

Personale. Preaveneratul Consistor arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: Pâr. *Augustin Rășniță* din Valeasasului la Galda de jos; pâr. *Dr. Eugen Popa* din Teiuș II la Blaj, parohia din sus; pâr. *Emil Stanislav* din Șopteria la Umenișu.

— Veneratul Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri: Pâr. *Ilarie Deac* din Câmpeni, la lara ca paroh și admin. protopopesc; nonhirotoniții: *Ion Iepure* la Certege; *Aurel Mara* la Sălcița de jos; *Constantin Ștef* la Ghiolț; *Gavrilă Mureșanu* la Berind. — Toți aceștia administratori locali.

„**Obolul Crucii**”. Printr'un recent apel către toată suflarea română ortodoxă, Sanctitatea Sa patriarhul Miron insistând asupra împrejurării că Biserica română ortodoxă are nevoie de mijloace materiale, dar »Statul nu mai poate face față decât în măsură redusă trebuin-

țelor sale», face cunoscut că s'a gândit la mulțimea fiilor Bisericii și la ajutorul pe care aceștia îl pot da și se cuvine să l deie. »In acest scop — cetim mai departe — forul cel mai înalt de conducere și îndrumare a trebilor bisericesti, Congresul Național Bisericesc, a hotărât să se înființeze o colectă publică printre credincioși, numită »Obolul Crucii», care să se facă în fiecare an la sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci (14 Septembrie), atât în Biserici, la serviciul divin, cât și în afară, prin Epitropiile respective. Fondul ce se va aduna, picătură cu picătură, se va centraliza din toată țara la Eforia Bisericii Ortodoxe Române, pentru a rămâne fundamentul material al unei și mai sporite acțiuni spirituale a Bisericii». — Gândul e bun și drept și e venit la timp. Merită să ne oprim și noi la el.

Drumuri apostolice. Abia terminate vizitațiile canonice de vara, și Preasf. *Iuliu Hossu*, episcopul Clujului anunță o nouă serie de vizitații canonice pentru toamna acestui an. Inceputul s'a făcut cu Mănăstirea Lupșa, de praznicul Nașterii Preacuratei. Se va continua apoi (în paranteză data) precum urmează: Bistra (9. IX.), Câmpeni (10), Abrud (11), Mănăstirea Strâmbu (14), Aldorf (15), Chinda-Jelna-Orheiul Bistriței (16), Petriș-Râgla (17), Budac (18) — aici, și în toate parohiile ce vom mai înșira, se va face și sfințire de biserică —, Sălcița (25), Hodiș (2. X.), Sântioana (9), Sebiș (16) Mănăsturel (23). Rușii Munți (6. XI.) și Morăreni (8).

Locale. Miercuria viitoare, de Înălțarea Sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. *Ioan Vultur*, profesor la Liceul de băieți, iar Duminica ce-i urmează va predica pâr. *Teodor Meglesanu*, prof. la Școala Normală de băieți.

Misiuni sacre în Țara Săbișa. In 28—30 August c., s'au ținut misiuni în Săbișa (jud. Satu-Mare) sub conducerea On. Victor Precup. Au ajutat la mărturisiri M. O. Mihai Berinde, Vasile Radu, și preotul local Patriciu Bârlea. S'au mărturisit și cuminecat în aceste 3 zile 403 credincioși. — Urme neșterse ale credinței au rămas în sufletele credincioșilor din aceste misiuni sfinte.

Pelerinaj la Cărbunariu. De praznicul Nașterii Maicii Sfinte, părinții asumpționiști din Blaj s'au îngrijit de slujbe religioase la bisericuța ridicată în Cărbunariu în cinstea »Maicii Săracilor». Și s'a putut constata că cei umili și săraci trag la maica lor cerească. Din prilejul praznicului sfânt de Joi au venit aci în pelerinaj mulțime de credincioși din satele învecinate și din depărtare. La liturghie s'a cuminecat foarte multă lume spovedită de preoți alături la fața locului aume pentru aceea. După masă s'a recitat rosariul, făcându-se meditațiile în comun și s'a slujit apoi paraclisul, spre bucuria și mângâiere obștească.

Spre știri. În Șticleul-Silvanet, în locul Școlii Normale de Conducătoare, cu data de 1 Sept. a. c., s'a înființat un *Gimnaziu Industrial* de fete. Inscrierile la această școală se primesc zilnic la cancelaria școlii. Sunt locuri vacante în fiecare clasă. Școala va funcționa cu internat.

Direcțiunea.

Vlădică unit apărând pravoslavia.

Guvernul polonez a început mai nou o politică de aspre represalii împotriva bisericii pravoslavice din Polonia. Justificarea acestei proceduri ar fi a se căuta în acțiunea subversivă a bisericii ortodoxe, contrabalansată acum de statul primejduit prin ea. Motivele invocate de guvern n'au mulțumit însă toată lumea. Ba mitropolitul rutean unit *Andrei Szeptickij* din Lwow, a mers până acolo cu manifestarea neplăcerii sale față de metoda forte a guvernului, încât a dat și o pastorală în acest sens. Apărută în ziarul *Dilo* și în alte gazete și reviste ucraniene,

n'a ajuns la cetitori, pentru că respectivele organe de publicitate au fost confiscate. Asemenea și gazetele polone ce au comentat-o. După câte se știe până acum despre acea pastorală, mitropolitul Szeptickij ar desaproba măsurile guvernamentale între altele și pentru că prin aceasta s'ar îngreuna mult în viitor unirea bisericilor, un vis drag ieromonahului-arhieru.

Oficiul parohial român unit din Agrij

Nr. 112—938
par.

Publicație de licitație

Parohia rom. unită Agrij (jud. Sălaj), prin aceasta publică licitație pentru edificarea noilor case parohiale, pe ziua de 14 Sept. c., ora 14, la oficiul parohial din loc. De nu va reuși prima licitație, se va ținea a doua în 18 I. c., pe lângă aceleași condițiuni.

Reflectanții vor depune la oficiul parohial ofertă închisă cu garanță de 5% a ofertei făcute. După deschiderea ofertei închise se va proceda la o licitație orală minuendă, începând cu prețul ofertei mai avantajoase.

Curatorul își rezervă dreptul a angaja pe oricare dintre ofertanți, fără considerare la suma ajunsă prin licitație și nu va restitui speșele de deplasare a celor respinși. Planul și devizul se pot vedea zilnic la oficiul parohial din loc.

Agrij, la 2 Sept. 1938.

Ioachim Maxim
paroh

Frenț Dumitru
primcurator

Publicațiune

Se comunică spre știință publică că pentru ocuparea postului de șef la oficiul poștal autorizat clasă I Cetatea de baltă jud. Târnava Mică retribuit cu Lei 1100 subvenție de întreținere și Lei 420 indemnitate de transport. Candidații trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni: Garanție Lei 30.000 treizeci mii. Să aibă minimum 21 ani, să fie de origina etnică română, să fie sănătos, să nu fi suferit pedepse penale, să aibă studii minimum 4 (patru) clase liceu sau civile și posedă examenul profesional de poștă, telegraf, și telefon. Extra dela Cartea fundară despre averea imobilă, Certificatul de evaluare a Primăriei și o declarație a proprietarului imobilului, după modelul de mai jos, semnată de doi martori și notarul comunal, în baza căreia să se poată întabula ipoteca în favorul Direcțiunii Generale P. T. București, până la suma de Lei 30.000. Imobilele oferite în garanție trebuie să fie libere de orice sarcină. (Ipotecă, Uzufruct, etc.)

Concurenții vor mai arăta ce ocupațiune au avut în trecut, când și unde și motivul părăsirii acelei ocupațiuni, starea lor civilă, venitul sau avere ce posedă personal sau soțul, făcând dovada averii cu act autentificat, iar femeile vor arăta și naționalitatea cum și ocupațiunea soțului. Aspiranții vor înainta oficiului P. T. de reședință Blaj, o cerere scrisă cu mână proprie, înmbrată în regulă și însoțită de actele necesare până la data de 20 Septembrie 1938. — Dirigintele oficiului poștal de reședință Blaj. Indescifrabil.

Aviz

Magazinul de încălțăminte
„DERMATA” și Pielăria

„MINERVA”

s'a mutat cu ziua de 1 Septembrie
în Strada Regele Ferdinand No. 5
(fostul Hotel Univers)